

Prinsjesdag 2018: relevante maatregelen voor de gehandicaptenzorg

Het tekort aan goed gekwalificeerde medewerkers is op dit moment een van de belangrijkste uitdagingen waar de zorg en ook de gehandicaptensector mee te maken heeft. Uit de beleidsagenda van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) blijkt duidelijk dat het ministerie de komende tijd wil inzetten op instroom via het opleiden van nieuwe zorgprofessionals in de zorg- en welzijnssector. De VGN vindt erg belangrijk dat de gehandicaptensector de aandacht krijgt die het verdient en duidelijk maakt waarin wij ons onderscheiden (in werk en opleiden) van andere branches. Daarom werken we met VWS momenteel aan een eigen agenda voor de Gehandicaptenzorg, met daarin ook aandacht voor arbeidsmarkt en opleiden. Uiteraard sluiten we ook aan bij de landelijke campagnes en projecten die er vanuit het actieprogramma Werken in de zorg geprogrammeerd staan.

Positief nieuws is dat bekend werd dat het [kabinet 17 miljoen wil uittrekken](#) om jongeren met een beperking aan het werk te helpen. Daarbij vindt de VGN het belangrijk dat dit geld wordt geïnvesteerd in een samenhangend pakket aan maatregelen.

De minister van VWS geeft in de begroting van VWS aan dat na de ingrijpende veranderingen van het zorgstelsel in de afgelopen jaren nieuwe hervormingen niet nodig zijn, wel verbeteringen. Hij ziet het als grootste opdracht dat 'patiënten en cliënten gaan merken dat de zorg beter en persoonlijker wordt. Dat de juiste zorg op de juiste plek beschikbaar is, dichtbij huis of thuis als het kan, verder weg als het moet'. De VGN ondersteunt deze uitgangspunten.

We hebben de meest relevante en opvallende maatregelen uit de begrotingen van VWS, SZW, OCW en J&V voor de gehandicaptenzorg op een rijtje gezet. Deze vloeien veelal voort uit het regeerakkoord dat vorig jaar is afgesloten.

Arbeidsmarkt

Nederland stevent af op ongekende tekorten op de arbeidsmarkt. De VGN vindt dat de maatregelen van dit kabinet onvoldoende voorzien in een oplossing op lange termijn. Daarmee komt de kwaliteit van de zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking in gevaar.

Ten aanzien van de arbeidsmarkt zijn de volgende maatregelen van het kabinet van belang:

Stagefonds

De subsidieregeling stageplaatsen zorg II, waarmee zorginstellingen worden gestimuleerd tot het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede stageplaatsen, wordt begin 2019 herijkt. Daarbij wordt gekeken naar de verdeling van de subsidiemiddelen over de verschillende opleidingsrichtingen en -niveaus. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de verwachte ontwikkeling op de arbeidsmarkt. De VGN vindt dat goed onderzocht moet worden of het totale budget nog toereikend is om de doelstellingen van het stagefonds te realiseren. Momenteel is de arbeidsmarkt immers dusdanig krap dat in vrijwel alle opleidingsrichtingen tekorten zijn.

Het gaat ons naast kwantiteit ook nadrukkelijk om de kwaliteit van stages. Vanwege de personele tekorten en daarmee samenhangende werkdruk is het voor veel zorgorganisaties een uitdaging om voldoende tijd in te ruimen voor goede begeleiding.

Actieprogramma Werken in de Zorg

Het actieprogramma Werken in de Zorg, gericht op het vergroten van de instroom in de zorgsector,

krijgt in 2019 een vervolg. In de regio's wordt de voortgang gemonitord en waar nodig geadviseerd over verbeteringen in de aanpak. Verder worden de wervingscampagne 'Ik Zorg', en de projecten "SectorplanPlus" en "Sterk in je Werk" voortgezet. In totaal is hiervoor in 2019 € 82,5 miljoen beschikbaar, waarvan € 67,5 miljoen specifiek voor verpleeghuizen. In 2019 wordt de voortgang van het programma gemonitord.

Ook het regionaal arbeidsmarktbeleid staat komend jaar in het teken van het Actieprogramma Werken in de Zorg en in het bijzonder de 28 regionale actieplannen aanpak tekorten (RAAT). Het actieprogramma brengt de succesvolle regionale aanpak vanuit RegioPlus en het Zorgpact bijeen. Voor regionaal arbeidsmarktbeleid is in 2019 € 11,5 miljoen beschikbaar.

Regeling praktijkleren

De regeling praktijkleren wordt in 2019 met één jaar verlengd. Deze subsidieregeling is een tegemoetkoming voor de kosten die een werkgever maakt voor begeleiding van leerlingen en stagiaires. Vanwege de hoge kosten van deze regeling in 2018 wordt de regeling praktijkleren in 2019 met 19,5 miljoen euro gekort. De VGN vindt dit een ongewenste ontwikkeling die haaks staat op de grote behoefte aan nieuwe medewerkers in de zorgsector.

Programma gehandicaptenzorg en complexe zorg

Op 1 oktober wordt het programma gehandicaptenzorg en complexe zorg gelanceerd. In de begroting zegt de minister hier het volgende over: *"Ter verbetering van de zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking en een langdurige intensieve zorgvraag wordt een programma gehandicaptenzorg en complexe zorg opgesteld langs drie actielijnen: Betere kwaliteit zorgaanbod, passend bij zorgvraag; Betere zorg en cliëntondersteuning voor specifieke groepen en Naasten meer ontzorgen."* Er wordt €9,8 miljoen beschikbaar gesteld voor 2019. Het definitieve plan en de financiële paragraaf is echter nog niet bekend. Over de inhoud van het plan heeft een intensieve dialoog plaatsgevonden tussen de VGN en het ministerie. Na de presentatie van het definitieve plan, zullen wij ingaan op de inhoud en onze visie op het plan.

Verder wordt in 2019 €14 miljoen beschikbaar gesteld voor de versterking van onafhankelijke cliëntondersteuning, zowel in het sociaal domein als in de Wlz. Deze versterking is gericht op betere toegang voor cliënten en betere kwaliteit van de ondersteuning.

Naast deze middelen zijn voor de Wlz ook de extra [middelen](#) voor de gehandicaptensector vanwege de herijking van de tarieven en vervoer en de [middelen](#) voor verruiming van de meerzorgregeling en de Extra Kosten Thuisregeling opgenomen in de begroting.

Programma onbeperkt meedoen

Naast het programma gehandicaptenzorg is al eerder het programma [onbeperkt meedoen](#) gelanceerd. Dit programma is gericht op het toegankelijk maken van de samenleving voor iedereen. Dit programma is gebaseerd op het VN-Verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap.

Meer mensen met een beperking aan het werk

In plaats van de onlangs [teruggedraaide](#) maatregel om de Loonkostensubsidie af te schaffen, zet het kabinet in op een [breed offensief](#) voor vereenvoudiging van de regels en meer werk voor mensen met beperkingen. De uitwerking hiervan wordt binnenkort naar de Kamer gestuurd. De uitgangspunten en doelstellingen van het brede offensief voor meer werk voor mensen met beperkingen sluiten goed aan bij de doelstellingen van de VGN.

Het kabinet heeft daarnaast het project Smpel Switchen in de Participatieketen gestart. Dit project is er op gericht om de overgang van uitkering, dagbesteding, beschut werk en banenafsprak naar

regulier werk te versoepelen en te voorkomen dat mensen zich uit onzekerheid en vrees om rechten te verspelen, belemmerd voelen om stappen richting werk te zetten. De VGN heeft het afgelopen jaar hier aandacht voor gevraagd en draagt bij aan de uitwerking van dit project.

Het kabinet investeert in 2019 én 2020 35 miljoen euro in het versterken van de regionale dienstverlening aan werkzoekenden en werkgever om meer mensen aan het werk te helpen als onderdeel van het actieplan *Perspectief op werk*. Er wordt toegewerkt naar één regionaal werkgeversloket met een geharmoniseerd pakket van instrumenten, voorzieningen en een inzichtelijk bestand van alle werkzoekenden. Ook stelt het kabinet vanaf 2019 € 70 miljoen beschikbaar voor persoonlijke dienstverlening door UWV aan werkzoekenden met een WW-, WIA- of Wajong-uitkering, zodat de dienstverlening op maat verder uitgebreid kan worden en de matching op de arbeidsmarkt versterkt.

Gezien de huidige regionale verschillen is het positief dat het kabinet investeert in de harmonisatie van de instrumentenpakketten. De VGN vindt wel dat gehandicaptenzorgorganisaties structureel moeten worden betrokken bij de regionale arbeidsmarktstructuur.

De *Quotumregeling* voor de overheid blijft van kracht. In 2019 wordt de overheid een boete opgelegd van € 5.000,- voor elke niet ingevulde participatiebaan. De werkgevers binnen de overheid zullen hun inspanningen om mensen met beperkingen een betaalde baan aan te bieden versterken. Dit biedt kansen om mensen met beperkingen te begeleiden naar nieuwe banen binnen de overheid.

Nieuw is de maatregel dat er op aandringen van Gert-Jan Segers van de CU €25 miljoen euro wordt uitgetrokken om *schulden en armoede* bij jongeren met een beperking te verminderen. Hiervan wordt 17 miljoen geïnvesteerd om jongeren met beperkingen naar werk te begeleiden. Daarnaast is eenmalig 4 miljoen euro beschikbaar voor een goede begeleiding om schulden bij jongeren te verminderen. Ook komt er 4 miljoen euro beschikbaar om armoede onder kinderen terug te dringen. Deze maatregel is nog niet in de begrotingsstukken meegenomen, maar wordt tijdens de algemene beschouwingen aan de Kamer voorgelegd en kan op brede steun rekenen.

Het is positief dat het kabinet meer geld uitrekt voor deze jongeren. Daarbij vindt de VGN het belangrijk dat dit geld wordt geïnvesteerd in een samenhangend pakket aan maatregelen.

Sociaal domein en kwetsbare groepen

Zorg voor Jeugd

Voor de ondersteuning van het eerder gelanceerde [Actieprogramma Zorg voor de Jeugd](#), gericht op merkbare verbetering van de hulp aan kinderen, jongeren en gezinnen is in 2019 € 54,7 miljoen beschikbaar voor subsidies en opdrachten. Hiermee wordt vooral gewerkt aan verbetering van de thema's:

1. *Meer kinderen zo lang mogelijk thuis laten opgroeien*
2. *Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen*
3. *Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden*

Hierin wordt onder andere gewerkt aan de verbetering van zorg-onderwijs arrangementen.

In 2019 wordt het ondersteuningsteam zorg voor Jeugd ingericht om de regio's te ondersteunen.

Hiervoor is €5 miljoen van het beschikbare bedrag bestemd.

In 2019 is in het kader van het Actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' en de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling €4 miljoen beschikbaar voor het aanstellen van een projectleider in elke regio. Een van de actielijnen uit dit programma richt zich op een aantal specifieke doelgroepen waar bijzondere actie nodig is en is daarmee relevant voor onze sector.

Kennisprogramma's Jeugd

De academische werkplaatsen Transformatie Jeugd lopen ook in 2019 door. Zij dragen met toepasbare kennisproducten bij aan de vertaling van verkregen kennis naar praktijk of beleid. Ter ondersteuning van het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd start in 2019 een nieuw ZonMw-programma.

Mensen met een licht verstandelijke beperking

In 2018 is een interdepartementaal beleidsonderzoek gestart naar de mogelijkheden om de kwaliteit, de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van de voorzieningen voor mensen met een licht verstandelijke beperking ook op de langere termijn te borgen. In 2019 wordt een vervolg gegeven aan dit onderzoek.

Palliatieve zorg

In 2019 wordt gewerkt aan de implementatie het kwaliteitskader palliatieve zorg. Gezien de toename van het aantal ouder wordende cliënten is palliatieve in de Gehandicaptenzorg ook steeds belangrijker. Daarom pleit de VGN voor aansluiting bij het kwaliteitskader gehandicaptenzorg als het om ouderen met een beperking gaat.

Personen met verward gedrag

Voor een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag wordt een samenhangend pakket aan maatregelen genomen waarvoor in 2019 ruim € 36 miljoen beschikbaar is.

Gemeentefonds

Ten aanzien van het gemeentefonds is voor onze sector relevant de [eerder](#) aangekondigde overheveling van de integratieuitkering sociaal domein naar de algemene middelen van het gemeentefonds, het transformatiefonds Jeugd en de subsidieregeling «Bijzondere transitiekosten Jeugdwet».

Verder is tussen rijk en VNG besloten om in vervolg op het al uitgevoerde kwalitatieve onderzoek naar de verdeling van de middelen voor gemeenten in het sociaal domein, een breed kwantitatief vervolgonderzoek te starten, gericht op een integrale nieuwe verdeling van de middelen in het gemeentefonds voor het sociaal domein per 2021. Daarbij is ook afgesproken om specifiek voor het onderdeel jeugd onderzoek te doen naar de verschillen tussen de uitgaven van gemeenten, de bestemming daarvan en de verdeling.

Kennis en kwaliteit

Kennisinfrastructuur

Voor kennisinfrastructuur is in 2019 €6,6 miljoen beschikbaar ten behoeve van de versterking van de kennisinfrastructuur in de langdurige zorg. Het gaat om het kunnen doen van onderzoek, een onderzoeksprogramma en de recent opgerichte kwaliteitskoepel door beroepsgroepen gericht op het ontwikkelen van richtlijnen en protocollen ter versterking van het professioneel handelen (SKILZ, Stichting Kwaliteitsimpuls Langdurige Zorg).

De VGN waardeert het dat de academische werkplaatsen in de VG financieel worden ondersteund, maar had daarnaast graag meer middelen voor het NPG Gewoon Bijzonder gezien. T.a.v. SKILZ hoopt VGN dat de programmering zal plaatsvinden in goede samenspraak met alle veldpartijen uit de Gehandicaptenzorg.

Overige maatregelen

Beperking administratieve lasten

De minister wil in 2019 verder uitvoering geven aan het actieplan [ontregel de zorg](#) dat zich richt op de reductie van administratieve lasten in de zorg. Dit plan bevat ook een deel voor de gehandicaptenzorg.

Informatie-uitwisseling

Het ministerie van VWS investeert in de periode 2019-2021 jaarlijks € 30 miljoen in het verbeteren van de informatie-uitwisseling tussen cliënt en professionals in de langdurige zorg. De VGN is bestuurlijk en beleidsmatig betrokken bij de vormgeving en invulling van dit programma, dat onder meer bedoeld is om het gebruik van een digitale persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO) te stimuleren.

Woonzorgarrangementen

Om nieuwe woonzorginitiatieven te ontwikkelen kan gebruik gemaakt worden van een [nieuwe innovatieregeling](#), speciaal voor vernieuwende huisvesting. Deze kan ingezet worden voor bijvoorbeeld de aanloopkosten, het betrekken van bewoners en doelgroeponderzoek. Het is niet bedoeld voor 'stenen' van het vastgoed zelf. De vormgeving wordt nog nader afgesproken en er is voor 2019 €30 miljoen beschikbaar.

PGB

Er komt een actieprogramma om te komen tot een toekomstbestendig PGB.

BTW maatregel

De in het regeerakkoord aangekondigde verhoging van het lage BTW tarief van 6 naar 9% is in de begrotingen verwerkt. Deze verhoging is door de NZa in de indexering van de tarieven 2019 al meegenomen.